260. številka. Ljubljana, v sredo 12. novembra 1902. XXXV. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljenje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Zaoznanila plačuje se od štiristopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod" telefon št 34. — „Narodna tiskarna" telefon št. 85.

Volitve na Koroškem.

Slovence na Koroškem je pri minolih volitvah zadelnajhujši udarec; od treh mandatov, ki so jih imeli doslej v deželnem zboru, so izgubili dva, pridobili pa niso nobenega, niti tistega, ki bi ga lahko pridobili. Slovenska tretjina vsega prebivalstva na Koroškem ima sedaj jednega samega poslanca v deželnem zastopu.

Bili smo pripravljeni na to strašno katastrofo. Dokler so Slovenci na Koroškem delali narodno politiko, dotlej so napredovali in pridobivali čedalje več veljave. Ali kranjskim klerikalcem ta narodna politika ni bila všeč, niti nemškemu škofu dr. Kahnu in združenemu delovanju teh dveh faktorjev se je posrečila popolna prememba v slovenski politiki na Koroškem. Namesto narodne politike se je začela delati klerikalna politika. Narodna prizadevanja so stopila popolnoma v ozadje. »Mir«, ki je nekoč visoko držal slovensko trobojnico, je narodno idejo porabljal k večjemu še za sredstvo, s katerim se ljudi drži v taboru klerikalizma, sicer pa se je postavil popolnoma v službo škofa Kahna, ščuval proti šoli — ne, ker je nemška, ampak ker ni cerkvena — ščuval proti učiteljstvu — ne, ker je nemško, ampak ker je svobodomiselno — in se sploh bojeval samo »za vero in verska načela«.

Narodna stranka na Koroškem je postala dekla nemškega klerikalizma, a vodstva Slovencev se je polastil domišljavi vikarij Podgorc, ki je po diktatu škofa Kahna v »Slovencu« razglasil, da je slovenska narodna stranka na Koroškem brezmiselna, da so Slovenci na Koroškem v narodnem ozira izgubljeni in imajo samo še nalogo služiti nemškemu klerikalizmu.

Izkratka: zavrgel se je narodni program in slovenska stranka je postala privesek nemškega klerikalizma.

Sedaj žanjejo klerikalci, kar so sejali. Vzgojili niso »katoliških« mož, marveč nemškutarje in brezverce. In do tega je moralo priti, ker koroški kmet ni butelj, ker so koroški kmetje večinoma napredni, liberalni in hočejo biti svobodni možje, ne pa smeti in »Stimmvieh« kaplanov.

Kakor rečeno, smo bili pripravljeni, da učakajo pri teh volitvah Slovenci hud udarec, ali takega poraza, kakršen se je v resnici zgodil vendar nismo pričakovali.

Že volitev iz nove splošne kurije v okraju Celovec-Velikovec je pokazal, kako je izgubila slovenska stranka zaslombo v narodu. Od več nego 26.000 volilcev prišlo je v tem, večinoma slovenskem okraju volit le 6939 volilcev, blizu 20.000 se jih volitve sploh ni udeležilo, kandidat nemške ljudske stranke je dobil 4367 glasov, slovensko-klerikalni kandidat pa le 1292. Nemci in socialisti so vse pritegnili, kar so imeli, Slovenci pa so se sami pokopali, ker niso ničesar delali ali, koder se delali, pa niso ničesar opravili.

V začetku Slovenci sploh niso mislili, postaviti kandidata, šele v zadnjem času so stopili ž njim na plan. In kako je sploh postopala Podgorčeva klika! Kdor ni zanesljiv klerikalec, ga niso povabili niti na zaupni shod, ki so ga imeli pred več tedni v Celovcu kar med seboj. Prezrli so vse starejše, izkušene politike-lajike, vse mlajše rodoljube in druge delavne moči. Kar med seboj so hoteli vse opraviti in ker se sami niso ničesar znali poprijeti, so bili pri volitvah ne samo poraženi, nego sramotno poraženi.

Pri teh volitvah so dobili Nemci večino celo v krajih, ki so bili vedno popolnoma slovenski, dokler je slovenska stranka stala na slovensko-narodnem programu. Sedaj pa je mnogo Slovencev glasovalo za nemške kandidate, deloma, ker se ni nič delalo in so »gospodje« mislili, da pojde vse samo od sebe, večinoma, pa ker kmetu ne ugaja klerikalizem, ki ga zastopa duhovščina.

Grozno nazadovanje se vidi iz številk. V naslednjih krajih, ki so doslej volili vedno s Slovenci, ki so vseskoz slovenski, so pri volitvi iz nove kurije dobili:

	slov. kand.	nemški	social.
v Djekšah	1	9	42
v Prevaljah	137	33	215
v Mižici	31	129	86
v Škocijanu	9	16	—
v Šmarjeti	—	25	52
v Ovbrah	—	5	14
v Libeličah	6	11	—
v Komarivesi (!)	1	63	—
pri Sv. Tomažu	9	80	6
v Tigrčah	1	46	—
v Rudi	2	64	5
v Globasnici (!)	5	24	—
v Libučah	16	13	—
v Beli	21	90	2
v Škoficah	15	30	1
v Galiciji	5	12	—
v Črni	10	119	41
v Zitarivesi	1	62	1
v Hodišah	20	60	2

Ta izkaz bi se dal še popolniti, a zadostovale bodo te številke, ki kažejo, kako sramotno so Slovenci propadli v slovenskih krajih, kjer so doslej vedno Slovenci volili.

Nič boljši ni izid v kmetskih občinah. Tu se je sicer več delalo, a opravilo se ni ničesar. Grafenauer se ni upal kandidirati v dosedanjem svojem okraju, ker je vedel, da tu pogori, da je tu klerikalizem odgospodaril. Grafenauer se je preselil v drug okraj, prejšnji njegov mandat pa je šel rakom žvižgat. A padel je tudi doslej popolnoma sigurni, popolnoma slovenski velikovški okraj. Pokopal ga je tisti škofov agent, nad vse nesrečni vikarij Podgorc. Ta človek, ki je hotel vse pohoditi, odstraniti in pobiti, kar se mu ni uklanjalo, ki se je vedno usiljeval za kandidata, je kriv te narodne nesreče. Nihče ne mara tega človeka. Celo v svojem rojstnem kraju nima nič ugleda in tudi starejšim duhovnikom, ki so še nekoliko narodni, preseda. Kmetje, ki so liberalnega mišljenja, seveda tudi nimajo simpatij za Podgorca. Navzlic temu se je mož usilil za kandidata in je sedaj pokopal in pomandral ves trud, vse delo, vse žrtve prejšnjega vspešnega narodnega delovanja. Ta mandat je bil izgubljen, ker kmet o klerikalnem duhovniku Podgorčeve vrste neče ničesar slišati, ker na Podgorca nič ne dá in nič ne čuti, da bi bila vera v nevarnosti.

Izid koroških volitev kaže jasno, kam pripelje klerikalizem, kam pripelje duhovniško gospodstvo narodne stranke. Kaplani so mislili, da bodo na Koroškem gospovali tako, kakor njih kranjski tovariši s tistimi 38.000 božjimi volički, ki so glasovali za dr. Šusteršiča, a pokazalo se je, da tako ne gre.

Če se starejšim in previdnejšim koroškim rodoljubom sedaj ne odpro oči, če sedaj ne narede konec sistemu, ki jim je nakopal ta poraz in slovenskemu narodu provzročil škodo in sramoto, potem so koroški Slovenci izgubljeni in bo jasno to, kar se vobče trdi, da dela škof dr. Kahn s pomočjo različnih Podgorcev vladi in Nemcem na ljubav na to, da koroški Slovenci izginejo s površja.

V Ljubljani, 12. novembra.

Državni zbor.

Tako dolgo pričakovani Körberjev govor v jezikovni debati je slišala zbornica včeraj. Toda prerokovanega vtisa ta govor ni napravil. Tudi notranji politični položaj se vsled Körberjevega govora ni prav nič pojasnil. Njegov govor se je sukal v zelo previdni in diplomatični smeri, na levo in na desno ni Körber ničesar odrekal, pa tudi ničesar — obetal. Povdarjal je le skupne državne koristi in ljubezen, ki jo goji vlada v ednaki meri

LISTEK.

Lidika.

Madjarski napisal Mózes Gaal.

Nazivam jo tako, čeravno bi jo ravno tako lahko imenoval Elico, Julko; pomenilo bi na nji le to, da je drobno stvarjenje. Njen nos, gosti razmršeni lasje in dvoje bistrih črnih očij ne sezajo više, nego po progastih mramorovih mizah kavarenskih. Prodaja svinčnike, dopisnice in dnevnike, vidi se jo zvečer v bleščeči, preveč bleščeči kavarni, ki ima slikane stene, ogromne električne obločnice in mehko zaokrožene zlate stolpiče. Tam jo je videti, kjer sede okoli miz gospodje in dame, lepe, tolste dame v svilnatih oblekah, dame s čudnimi klobuki — in kjer je lepo toplo, mnogo — mnogo tudi dima, polno natakarjev v črnih frakih, na malih mizah kava, čaj, drobno pecivo in skledica za pepel.

Lidika ni hodila nikdar v vaško cerkev, kamor hodijo drobni kmečki otroci poleti, kakor — pozimi jednako molit in kjer so male svečke, katerih tli toliko na altarju in kjer pobožni stari ljudje, možje in žene, pojo žalostne, zategnjene pesmi.

Zares, v tej sijajni dvorani kavarniški doni druga godba; tu zveni ognjevita pesem. Dame s klobuki s perjem okrašenimi in gospodje razgovarjajo se skupno, smeje se in so zelo — zelo srečni. Doma je zeblo Lidiko, prišla je zato v to bliščečo dvorano, da bi se ogrela. Ne jezim se na ubožico, in kdo bi tudi bil tako brezčuten, da bi se jezil nanjo? Je li greh, ako počivajo njene oči na kakem lepem klobuku, na katerem se tresejo nojeva peresa, ako se njegova imejiteljica smeje? Mala zibajoča se peresa pa pripovedujejo Lidici, in pripoveduje ji treseče se svetlo električne svetilke, pripovedujejo ji zlati stolpi, pripovedujejo ji pestri obrazi na steni; cela gosposka kavarna pripoveduje Lidici:

»Vidiš, Lidika, tu je pravo življenje, kdor tega ne pozna, ta ne pozna še nič. Vstopiš li sem, hiti ti nasproti natakar, pomaga ti sleči obrobljeni plašč, obriše mramorovo mizo, samo migni in trije leté k tebi, da te vprašajo:

— Kaj izvolite naročiti?

Kdo se briga za tebe doma? Lasje tvoji so nepočesani — kajti vedno te vidim z zmršeno glavo — čevljice imaš luknjaste, čaja in čokolade še nisi zares pila, kar si živa; lepi klobuk, svilnato obleko in lisičje boe imela si priliko tolikrat videti v izložbah — sedaj ima to skoro že vsaka, samo ti ne ... O, Lidika, ne veruj temu hudemu, mrzlemu vetru, kateri ti je zunaj rudeče opihal tvoje prstke, ne veruj trem pečenim krompirjem, kateri te čakajo doma, ko svoji materi oddaš krajcarje: to ni življenje! ... Taka detinska glupost ne bi se spodobila tebi nikdar, Lidika! Ti si dete velikega mesta, tvoje oči vidijo več, nego oči malih, vaških deklic, katerim se zde najlepše oltarne slike, in katere tako pobožno poslušajo donenje cerkvenega zvona; katerim zadostuje v nedeljo kapljica mleka, vršiček rezede ali zvočka in — molitvena knjižica, ako že znajo pismeno abecedo — no, pa bedasta povestica o dobrem detetu in o Jezuščku ...«

Ali zares, Lidika, imaš-li ti mamico?

Ne verujem, da bi jo imela. Ona žena, ki ti potisnuje v roke svinčnike, dopisnice in te pošlje v bleščečo kavarno, da bi jih nosila od mize do mize: to ni tvoja mamica. To je nekako žensko stvorenje, katero sedi doma, pije mogoče tudi kavo, plete mogoče tudi nogovice, mogoče te celo ljubi. Vkljub temu vendar ni tvoja mamica, sicer bi te ne mogla puščati sem, nego bi prisedla k tebi, vzela tvojo glavo v svoje naročje, ali pritisnila jo na svoje srce, ogrevala tvoje premrle prste s svojim dihom, dala bi ti v roke iglo in bi te naučila plesti; odprla bi tvojo knjižico, abecednik, vprašala bi te, kaj ste se v šoli učili; pripovedovala bi ti lepo, ljubeznipolno. Pripovedovala bi ti tako:

— Moja draga, mila Lidika, mi smo revni, toda Bog nas vendar ne zapusti, samo ostanimo dobri, pošteni in delavni. Naučim te delati in trpeti. Vidiš, so še tudi ljudje revnejši od nas, ti nimajo sedaj morda niti koščka kruha; so tudi ljudje bogati, teh vendar ne zavidajmo. Tako ... tako, dekletce moje, prva točka je bila dobra, samo dalje ... dalje! ...

Ne, Lidika, ti nimaš mamice, imaš samo nekako ženščino, ki te pošilja prosjačit kruh. Pošilja te v kavarne, kjer se leskeče zlato, da bi se ti oči nasitile, in da bi s te, kar si videla pri električni luči, vznikel tvoj otroški sen.

»... Ko dorastem bom nosila tudi take klobuke, kakor premožne gospe, tudi mi pomorejo natakarji sleči plašč, tudi jaz bom pila čokolado, in tega mnogo, in dam vanjo celo pest sladkorja, in kadar bode potreba, rečem: pst! — in takoj prihite k meni ... Mnogo se bom smijala, imela bom bele rokovice iz kože in s svojo pahljačo potolčem gospodom po prstih ... in električne luči bodo svetile name ... bodem dama in zelo — zelo srečna! ...«

Tako se sanja Lidici ... to se sanja Lidikam vsem, katere se niso naučile delati, nimajo mamice, katere s svinčniki in dopisnicami hodijo po bleščečih kavarnah.

Ko se pa rano vzbudi, je na ulici gosta, dušeča megla, pometajo kavarne ...

... Lidika, ko se postaraš, mogoče tudi ti bodeš — pometala kavarne, toda ne boš imela več sanj.

do obeh narodnosti na Češkem in Moravskem ter da ji je najbolj goreča želja, doseči med tema dvema narodoma mir in sporazumnost. Govoril je tudi o državnem proračunu ter povedal, da so se izdatki od leta 1892. zvišali za 558 milijonov kron, vkljub temu pa proračun ne izkazuje primanjkljaja. — Razun Körberja so govorili v jezikovni debati tudi posl. Bartoli, ki se je izrekel v imenu Italijanov odločno proti nemškemu državnemu jeziku, nadalje Menger in Fořt, ki je razpravljal o zgodovinskem razvoju češkega državnega prava. Pri nujnem predlogu, ki ga je stavil posl. Pernerstorfers tovariši v zadevi policijskega postopanja pri volitvah v Favoritih, je prišlo do znanega škandala med krščanskimi socialisti in demokrati. Letele so psovke, kakor: »politična roparska druhal«, »Lausbuben« itd. Predlog, da se o ministrskem odgovoru na ta nujni predlog otvori debata, se je odklonil. — Danes je zopet seja ter se bo najbrže završila debata o Körberjevi jezikovni izjavi.

Vojaška predloga.

Vojni odsek ogrskega državnega zbora se je posvetoval včeraj o spremenjeni vojaški predlogi ter isto tudi sprejel. Zanimiv je bil govor, ki ga je pri tem imel ogrski brambovski minister baron Fejerváry. Dokazoval je potrebo zvišanja stalne vojske v Avstro-Ogrski, ker se že celih 30 let ni izvršila reorganizacija; povedal je, da bode zvišanje izdatkov za to zvišanje minimalno, ker je bilo že itak v naknadnem kreditu za to preskrbljeno. Končno je pa tudi izjavil: »Kakšna bo v drugi državi usoda te predloge z ozirom na avstrijske razmere, ne moremo vedeti; vemo le toliko, da se bo morala tudi v Avstriji brezpogojno sprejeti ta predloga, ker je zvišanje vojnega stanja v miru neodložilno«. Ogri so tedaj trdno uverjeni, da ne bo v avstrijskem parlamentu nič pomagalo protivljenje, da se vojna uprava tudi obstrukcije ne boji. Predloga mora postati zakon, naj istega dovoli kdorkoli. Ako ne stori tega državni zbor, storil bo pa — § 14. Tu se vidi razlika moči med ogrskim in avstrijskim parlamentom. Ogrski parlament niti še govoril ni o prvotni predlogi, zadostovalo je, da jé njegov vojni odsek izrazil nad njo svojo nezadovoljnost, in že je hitela vlada odtegniti predlogo ter izdelati novo. In za avstrijski parlament je še najbolj poniževalno to, da mu ta »mora« ne narekuje lastna, temuč ogrska vlada. S tem, da bi predloge ne razbila obstrukcija, temuč, da bi se ista kratkomalo z večino glasov v avstrijskem parlamentu odklonila, vladi niti več ne računita. Zakaj pa je tudi § 14! Tako si je avstrijska zbornica z nepremišljeno obstrukcijo prejšnjih let uničila moč in ugled, da se ji sedaj zakoni takorekoč narekujejo iz Budimpešte.

Grof Wedel in — trozveza.

Z imenovanjem grofa Wedela nemškim poslanikom na dunajskem dvoru se je izigral precejšen kos trozvezne politike. Kakor znano, je bil grof Wedel pred dvajsetimi leti vojaški ataše pri tedanjem nemškem poslaniku na Dunaju, princu Henriku VII. iz Reussa. Do zadnjega svojega imenovanja pa je bil nemški poslanik na italijanskem dvoru v Rimu. Ker velja za spretnega diplomata, pridobil si je v tem času tudi splošen vpogled v italijansko politiko ter mu je bolje kot kateremukoli drugemu diplomatu znano, kaka je sodba o trozvezi na rimskem dvoru. Avstro-nemška zveza je jasna pred svetom, toda, kako stojita te dve državi napram Italiji, je zavito v gosto meglo. Pri nadaljnem posvetovanju o trgovinskih zvezah se bo pač moralo tudi pojasniti, ali je razmerje trozveze zanesljivo ali samo problematično. In tukaj se bo pred vsem potrebovalo merodajno mnenje novega poslanika, grofa Wedela. Upati pa je tudi, da ne bo grof Wedel samo poslanik Nemcev, temuč odkrit zastopnik vzajemnih interesov.

Najnovejše politične vesti.

Dopolnilne volitve v praški mestni svet se vršijo že dva dni brez rezultata, ker se ne more skleniti kompromis med Mlado — in Staročehi. — Volitev veleposestnikov v nižjeavstrijski deželni zbor se je izvršila vsled sklenjenega kompromisa tako, da je bilo izvoljenih 13 ustavovernih in 3 konzervativni. — Turško-italijanski konflikt v Rdečem morju je popolnoma poravnan. Turška se je zavezala, uničiti vse ladje morskih roparjev, kaznovati občutno svoje morske roparje, a one iz italijanske provincije izročiti v dveh mesecih italijanski oblasti. Nadalje plača Turška 15.000 frankov odškodnine družinam obeh v tem boju padlih italijanskih pomorščakov. — Cesar Viljem na Angleškem. Na posestvu angleškega kralja v Derflinghamu so posadili nemški cesar, angleški kralj in princ Valeški 13 dreves v spomin na obisk cesarja Viljema. — Sprememba v srbskem poslaništvu na nemškem dvoru. Sedanji srbski poslanik v Berolinu, Peter Stejić, se odpozove ter vpokoji. Na njegovo mesto pride dosedanji poslanik v Londonu, dr. Mih. Miličević, ki je bil šef Milanovega kabineta. — Prebivalstvo Francoske se je lansko leto pomnožilo za 72.398 oseb. — Rumunski kralj je prišel na obisk v Bolgarijo ter bil povsod navdušeno sprejet.

Dopisi.

Iz Šentjanža. V »Slov. Narodu« štev. 257. opisuje gosp. Alfonz Oblak naš šentjanški premogovni svet, kakor da bi bil ves le od njega odvisen. Namen njegov pa je le, kakor, žalibog, že marsikomu nas Kranjcev, dobro stvar, koja se je komaj in komaj saj nekoliko uresničila, spodkopati. Strokovnjak, koji je bil tu že ob začetku cinkarne, tedaj, ko se je pričelo tu prvo odkrivanje premoga, in je tu nad 30 let služboval ter pozna razsežnost premoga praktično bolje nego vsak drugi je pač drugačnega mnenja, kakor gospod Oblak, katerega še tudi iz za časov prav dobro pozna, ko je taisti sledil po vzorcih premoga po podeljenih merah šentjanške premogovne družbe in končno vzorce za svojo reklamo tudi dobil iz takozvanega »Strassbergstolna« šentjanske premogovne združbe. Sicer pa je premogokop šentjanske premogovne družbe — najsi bode sedaj last kogar hoče, kajti ako je prišel del imovine v tuje roke, krivi smo le sami in naše domače razmere, — danes dokazano po prvih strokovnjakih — velikanske vrednosti, moderno urejen, premog za obilo dobavljanje na dan odprt, oskrbljen s potrebnim prometnim kapitalom, kar pa vsega tega niti g. Oblak niti kdo drugi na njegovih raztresenih in danes še popolnoma brezpomembenih prostosledih dočakati ne utegne, kajti dokaz temu so najbolji zaznamki pri c. kr. rudarskem uradu v Ljubljani, kakor spomini pri njegovem nekdanjem pravnem zastopniku. Sicer pa je le obžalovati, da se gospodu Oblaku do taistih ugodnostih in vrednostih že danes gratulovati ne more, koje že vidno poseduje šentjanska premogovna družba, o čemur naj se g. Oblak ravno tako poprej prepriča, kakor o trditvi glede 26 družbenih kuksov, kajti ti so last cele družbe, in kdor kupi kaj od teh, je obenem solastnik svoje lastne kupnine.

K—l.

Iz Ptuja. (Odgovor na napad, priobčen v štev. 249. v sredo, dne 29. oktobra 1902 na okrajni šolski svet v Ptuju.) Pod tvrdko »Iz ptujskega okraja« priobčen je v Vašem listu članek zoper okrajni šolski svet v Ptuju, kateri je, izvzemši predsednika in okrajnega šolskega nadzornika, popolnoma v narodnih rokah.

Napade, katere si privošči neznani dopisnik na to, hvala Bogu še v slovenskih rokah se nahajajočo korporacijo, zavračamo kot neosnovane in resnici na ljubo konstatujemo sledeča dejstva:

Da bi se pri sestavah terno-predlogov za posamezne službe oziralo samo na tiste prosilce, ki imajo kakega uda okrajnega šolskega sveta ali katerega drugega uniformiranega gospoda za protektorja, je pačenje resnice.

Vse učiteljstvo celega okraja je prepričano, da to ni res.

Istotako ni res, da se oddajajo najboljše službe kar pod roko brez razpisa.

Kar se osobito tiče službe nadučitelja pri sv. Marjeti niže Ptuja, se mora konstatovati, da sta kot prvi in drugi prišla v terno dva gosp. nadučitelja, ki se nista nobenemu članu okrajnega šolskega sveta niti osebno predstavila, niti pismeno priporočila. Kot tretji prišel je v terno res najmlajši prosilec, g. J. Žunkovič, in sicer z večino glasov, to pa ne, ker so se njegovemu bratu stotniku od posameznih udov okrajnega šolskega sveta dale kake obljube, temveč vsled svoje izborne kvalifikacije, katera daleč prekaša kvalifikacijo drugih prosilcev, ki niso bili vzeti v terno.

Če je bil od c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradcu tretji in najmlajši v terni imenovan, ne zadene v tem oziru okrajni šolski svet, ki je svojo terno po najboljši vesti sestavil, nobena krivda, kakor bi tudi ne bila nobena zasluga okrajnega šolskega sveta, če bi bil prvi ali drugi imenovan iz ternopredloga.

Posameznim članom okrajnega šolskega sveta ni nikakor ljubo, če se posamezni prosilci povodom kake kompetence osebno predstavljajo. Na učiteljstvu samem je ležeče, da se ta neprilika korenito odstrani.

Če ima navedeni gospod J. Žunkovič kake napake v zasebnem življenju, je pač umetnejše jih naznaniti pristojni oblasti, katera bode, če se je ugled učiteljskega stanu kratil, gotovo tudi napram njemu svojo dolžnost storila, kakor jih pod plaščem brezimnosti spravljati v javnost, kateri dostikrat ni mogoče kontrolirati opravičenost ali neopravičenost posameznih časnikarskih napadov ali trditev.

S takimi časnikarskimi napadi na višje oblasti si učiteljstvo le samo sebi škoduje ter dela ovire pravemu napredku narodne vzgoje in omike.

S tem so dokazane »gorostasne krivice«, katere dela okrajni šolski svet v Ptuju pri sestavi svojih ternopredlogov.

Dr. **Brumen,** odvetnik. Dr. **Horvat.**
Jos. Zelenik. Mirko Schegula.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Treba bi bilo spisati debelo knjigo, ako bi hoteli natančno določiti, kako naj se v vsakem posameznem slučaju postopa, da se pride klerikalizmu do živega.

Glavno obrambno sredstvo je, spoznati klerikalizem in razširiti to spoznanje v vseh krogih. Pri nas je tudi še mnogo izobraženih ljudi, ki ne vedo, kaj je klerikalizem in ki menijo, da je le vplivanje s prižnice in iz spovednice na volitve vzrok vsem našim bojem, v tem, ko je to le glavni vzrok pritožbam, klerikalizem pa je posvetno politični sistem, ki hoče narod zasužnjiti v političnem, gospodarskem in kulturnem oziru.

Tudi socialno vprašanje se ne da rešiti, dokler ne bo klerikalizem premagan, kajti klerikalizem je najhujši nasprotnik vsake resnične socialne reforme. Človeška družba je podobna telesu, čigar najplemenitejši organi krvave iz sto ran, a klerikalci hočejo s svojim »krščanskim« socializmom obvezati samo ranjeni prst tega telesa; kaj bo s srcem in s pljučami, za to se ne brigajo. Dokler bodo vsi avstrijski narodi delali samo za klerikalizem, dokler bo požrešni velekapitalist Nj. Visočanstvó klerikalizem imel v naši državi prvo besedo, dotlej se razmere ne premene na bolje.

Klerikalizem je prizadel naši državi najhujše rane. Klerikalci so zavzeli najvažnejše državne službe, klerikalci imajo vsled ljudske nevednosti in duhovniške agitacije velik vpliv na postavodajo in izrabljajo ta vpliv proti ljudstvu in za svoje strankarske koristi; klerikalci hočejo šolstvo dobiti v svoje roke in imajo že zdaj velik vpliv nanj, da bi ljudstvo vzgojevali v zavrženi morali Alfonza Liguorijanskega; klerikalci skušajo s konsumi in slabimi posojilnicami dobiti trgovino v roke in goljufavajo ljudi, kar se da itd. itd.

Nežne dušice rade stočejo zaradi boja, ki divja pri nas. To ve sicer vsak razsoden človek, da so boj začeli klerikalci, a če se kakega popa okrca in se mu strga krinka hinavstva z lica, se rade oglašajo nežne dušice, češ: to je »farška gonja«, »duhovnik je tudi človek od mesa in krvi« itd. Gotovo, duhovnik je tudi človek, a če zlorablja duhovnik svojo cerkveno avtoriteto za posvetne namene, če mesto ljubezni oznanja sovraštvo in boj, če grdo živi, pa poštene ljudi javno s prižnice sramoti, kar se pri nas vsak dan zgodi, potem nima nobene pravice do pardona. Če hoče, naj se ne pozabi, da je človek od mesa in krvi, naj tudi spolnuje prve, najelementarnejše človeške dolžnosti. Kaj misli kdo, da se bomo dali s škornjem po glavi suvati in v zahvalo zlagali hvalospeve na klerikalce!

Klerikalec zahteva zase vso svobodo, nam pa je nič ne privošči. Njemu naj bo vse dovoljeno, celo najgrja zloraba cerkvene imunitete, drugi pa naj igrajo vlogo pokornega psa.

Ali naj pustimo najvzvišenejše svoje ideale, sebe in svojce dan na dan ljuto preganjati, psovati, zasramovati in v blato teptati iz samega bratoljubja? Ne! Pravo bratoljubje je, da branimo svoj narod pred tistimi, ki ga hočejo izkoristiti in zasužnjiti, ker vemo, da bi v objemu klerikalizma storil sramotno smrt. (Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 12 novembra.

— **Osebna vest.** Premeščen je naš rojak g. dr. Ignac Herman, štabni zdravnik v Mariboru, v Zagreb, ter ob tej priliki imenovan polkovnim štabnim zdravnikom I. razreda.

— **Odposlanstvo občinskega sveta pri cesarju.** Župan Hribar in ravnatelj Šubic odpeljala sta se danes na Dunaj. Ondi pridruži se jima dr. Tavčar, ki je bil poleg nju izbran v odposlanstvo, katero ima cesarju izročiti v imenu občinskega sveta ljubljanskega prošnjo za olajšave pri vračanju 3%nega regulačnega posojila. V avdijenciji sprejeto bode odposlanstvo v četrtek, dne 13. t. m.

— **Nadzornik g. Stiasny** poskuša ruvati proti našemu listu. Izvedeli smo, da je v znani kraj sklical učiteljstvo celega okraja na hospitacijo. Omenjeni kraj je znan po robatem župniku in po nadučitelju, ki bi na svoji šoli najraje preskrbel celo mnogoštevilno svojo rodbino. Po hospitaciji je gnal Stiasny učitelje v hiperklerikalno gostilno, in ondi je moral — na njegovo komando — nekdo izmed učiteljev zahvalo izreči nadučitelju in njegovi hčerki, ob jednem pa obsoditi »Slov. Narod« in njegove dopisnike. Da se razumimo! Če smo komu delali krivico, pripravljeni smo vsikdar, poravnati jo s preklicem, ali pa pred sodiščem zastopati resnico poročanih dejstev. Nikdar pa ne bodemo mirno vtikali v žep obsodbe iz kake Stiasnyjeve hospitacije! Ako c. kr. šolski nadzornik kaj takega dopušča, ne ume svojega poklica, ravno tako ne, kakor nadzornik, ki svoje vizitacije opravlja v to, da po farovžih razprodaja ponižne poklone. Ta bi bila lepa! Duhovništvo je organizirano proti nam, in sedaj naj pa še šolski nadzorniki svoje stališče zlorabljajo v klerikalne spletkarije! Quod non! Saj nismo na Spodnjem Avstrijskem! Kar se stvari same tiče, poznamo dotičnega nadučitelja prav dobro in prepričani smo, da tiči mej staro šaro, ki spada v penzijo in nikamor drugam. Učitelj, ki se brani razširjenja šole, učitelj, ki po farovžih hlapca igra in komaj čaka povabila, da sme oblizati farovške žlice, učitelj, ki pri državnozborskih volitvah za Šusteršiča očitno agitira, tak učitelj ne zasluži, da bi se mu ta ali ona napaka prizanesla. V kratkem prinesemo zanimivosti iz najnovejšega učiteljevanja dotičnega nadučitelja, in naj potem naredi g. Stiasny, kar mu drago!

— **Po shodu v Kostanjevici.** V ponedeljek so v leskovškem župnišču praznovali nekako — o joj! — zmagoslavje in napijali premikastenim kostanjeviškim ovcam in osuvanima in oklofutanima kaplanoma. Pa naj še kdo reče, da niso skromni! Seveda jim želimo še mnogo takih »zmag« in bodemo delali na to, da bodo še sijajnejše kakor je bila nedeljska. Pri tem le ne vemo, ali bi bolj občudovali njih virtuozno laganje ali njih brezsramnost. V nedeljo so križkemu in kostanjeviškemu kaplanu kmečki škornji naslikali cele mavrice na njih blagoslovljena sedala — ponedeljek pa se »Slovenec« baha z zmago. Poroča tudi, da se je vpilo »proč s Tavčarjem«! Ker navzočih ni nikdo tega klica slišal, omenimo, da je kaplanoma le tako po ušesih zvonelo, ko so padale zaušnice. In prav se jima je zgodilo. Ako škof ne bode svojih kaplančet učil manir, jih bode pa ljudstvo samo učilo. Da pa to ne postopa tako rahlo, sta skusila omenjena rogovileža na lastni koži. Mlekozobi kaplani na čelu tolpe z noži oboroženih obstrukcionistov — to je najnovejši sad Jegličeve šole. Hoteli so se maščevati. Vsak razsajač, še celo komaj šoli odrasli smrkavci, kaplana in device iz bratovščin so se drli: To je za 19. oktober! Seveda v začetku še slu-

tili niso, da jim bodo naši njih »muziko« tako točno plačali. Zdaj pa lahko k 19. oktobru zapišejo še 9. november. V tretje gre rado! Morda dožive še jedno tako zmago. Saj k pameti ne pridejo, zato že skrbi Prevzvišeni. Čuje se, da jih ravno te dni z neko okrožnico podžiga k vstrajanju in ščuje še v besnejši boj. »Propaganda fide« v Rimu pošilja misijonarje zamorcem oznanjat sv. vero, pri nas jo pa naši božji namestniki jemljejo. Ko bodo misijonarji pri zamorcih gotovi, pridejo lahko k nam.

— **Slovensko gledališče.** »Brez denarja«. Vtisek modernih burk leži največ v lokalnem tonu, obzorje je domače, domači ljudje se preganjajo, veselje kakor žalost meri se po merilu navadnega vsakdanjega človeka, kateri odloži za par ur krinko sitnega samozatajevanja, navidezne ponižnosti in potuhnjenosti. V burki pokaže se slehernik pristen, ne prikriva nikdo ničesar, kar mu je v srcu, kar mu je na jeziku. Vsak narod razpolaga s karakterističnim lokalnim tonom, zato je težko vdahniti v preložitev tiste žive naravne boje, ki nam toliko ugajajo na izvirniku. Vendar se dadó dunajske burke jako dobro prilagoditi našim malomestnim odnošajem, kajti vse te dunajske veseloigre vrše se skoraj izključno v predmestjih. Včerajšnja velika burka »Brez denarja«, ki sta jo spisala Krenn in Lindau, katero jim je uglasbil Kuhn, elektrizirala je naše občinstvo, kateremu lehko privoščiš tu ter tam nekoliko lažje prebavljive duševne hrane. Resnično je, da ne moreš živeti zgolj ob resnih dramah. Ne škoduje niti ugledu niti okusu, če nam naša »Talija« poda včasih priliko, da se nasmejamo prav korenito. Burka ima mnogo, ne baš finih dovtipov, treba je torej igralcu skrbno ogibati se slehernega pretiravanja. V tem pa se je tu pa tam nekoliko pregrešilo, kar je seveda nekaterim vendarle prav posebno ugajalo. Navzlic temu pa moramo priznati, da nam je podal g. Boleška fino karakterizirano sliko nekoliko gluhega, toda lokavega in za vse zanimajočega se starčka. G. Lier igral je živo kakor škratelj; obnesli so se tudi njegovi kupleti. Gspdč. Kočevarjeva kot perica Marjetica prepričala nas je, da sodi njena narava in nadarjenost na polje operete in manjše opere; polagoma utrdila se bo v tej gospici samozavest in ni dvomiti, da dobimo ž njo še prav dobro pevko. Pohvalno je omeniti g. Hašlerja in gspdč. Rückovo, tudi gospoda Verovška, slednjega v vlogi Maričnega strica Cekina, v njihovih neznatnih vlogah. Neoporekljivo predstavila sta nam gospod Danilo in gospa Danilova kuharja Bautoro in kuharico Lizo, z dobrim humorjem, ter nista nikoli pretiravala. Finega gigerla postavil je na oder g. Dobrovolny ter nas je razveselila dobro opravljena sedmorica gigerlov. Podoknica pa se ni čula ravno imenitno. Težava je pri nas še vedno, da nimamo za zbor vsaj kvarteta, ki bi bil lahko vsak čas na razpolago. Sedanji zbor pa ima čas za skušnje le zvečer. — Dasi splošnega utiska ni motilo, vendar moramo oponašati g. Perdanu, da ga njegov spomin tupatam po nepotrebnem zapušča. Ni igral slabo, toda burka pridobi, če se govorica vrši točno, hitro brez presledkov. Tudi ženski zbor v prvem činu nastopi živahnejše v akcijo. Ne glede na te izboljšljive nedostatke pa je včerajšna burka močno ugajala, kakor nam tako občinstvu ter želimo, naj se spravi ta velezabavna operetna burka še opetovano na naš oder. Gospodu Beníšku pa želimo pri poučevanju petja v burkah in operetah več vztrajnosti in jeklene energije. Potem ga bomo vselej radi hvalili!

— **Kranjska hranilnica** je imela včeraj svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen ravnateljem zavoda odvetnik g. dr. Anton vitez Schöppl.

— **Poročil** se je g. Fran Meden iz Begunj pri Cirknici z gospč. Marijo Dolenčevo iz Ljubljane. Čestitamo.

— **Okrajni zastop v Ormožu.** Pri volitvi iz skupine veleposestva v okrajni zastop so bili soglasno izvoljeni sledeči narodnjaki: Dr. Omulec, Leopold Petovar, Martin Stanič, Andraž Muhič, župnika Ivan Bohanec in Albin Švinger ter Jakob Majcen.

— **Poroči** se prihodnjo nedeljo g. F. Šulgaj, železniški uslužbenec, z gdč. Marico Korče, v Divači.

— **Nova pošta.** 13. novembra t. l. odpre se v Hrušici na Gorenjskem, v političnem okraju Radovljica, za dobo zgradbe predora skozi Karavanke nov poštni urad, ki se bode pečal s pisemsko in vožno pošto ter obenem služboval kot nabiralnica poštnohranilničnega urada. Zvezo bode imel s poštnim omrežjem po železniških vlakih, ki vozijo med Ljubljano in Trbižem.

— **Iz zaporov ušla** sta pri litijskem sodišču 23letni Janez Tomšič, po domače Urbanov in njegov brat, 20letni Franc Tomšič.

— **V izložnem oknu trgovine s Singer & Com.** šivalnimi stroji Ljubljana Sv. Petra cesta 4 je ta čas izložena slika, vezena na šivalnem stroju. Na to umetniško delo opozarjamo zlasti dame. Slika, ki predstavlja »življenje v ribniku«, je pravo mojstrsko delo vezilne tehnike ter je obudila povsod največje občudovanje.

— **Strojevodja Krall,** o katerem smo poročali v št. 249 z dne 29. oktobra, da je bil v Trstu zaradi nenravnega čina aretovan, nam je prinesel sodno potrdilo, da je preiskava v tej zadevi proti njemu vstavljena kot neosnovana.

— **V Gruberjev kanal** bi bil včeraj skoraj padel mesarski vajenec Fran Novak. Peljal je ročni voziček po poti za domobransko vojašnico in je zavozil na stran na breg ob Gruberjevem kanalu. Voziček ga je potegnil za seboj in se je zavalil po strmini proti vodi. K sreči je na grmovju obvisel. Voziček je padel v vodo in ga je voda odnesla.

— **Mlade deklice kradejo po hišah.** Včeraj zvečer prišle so tri mlade deklice v hišo v Špitalskih ulicah štev. 3 in so povpraševale po neznanih strankah v hiši. V Krisperjevi kuhinji so ukradle dve žlici, ker ni bilo nikogar notri. V Wolfovih ulicah št. 1 so tudi ukradle iz neke kuhinje tri srebrne žlice z monogramom M. F.

— **„Dr.“ Albert Kordesch** je zopet pod ključem. Dolžé ga, da se je v Velikih Laščah izdajal za burskega častnika in da je v gostilni Frančiške Klančarjeve, kjer je stanoval, ukradel dekli Iv. Zakrajšek 14 K 16 vin. in prstan.

— **Silen berač.** Včeraj beračil je po Sv. Petra cesti od hiše do hiše cestar Franc Cerar in nadlegoval ljudi tako silno, da so poklicali policijskega stražnika, da ga je aretoval. Berač je policaja opsoval z raznimi psovkami.

— **Nepreviden voznik.** Danes dopoludne je na Starem trgu neki izvoščck podrl na tla posestnico Frančiško Pogačarjevo iz Zgornje Hrušice. Ženska se je nekoliko poškodovala. Izvošček je vozil prenaglo.

— **Nepošten vratar.** Na Sušaku je vratar Simon Smitin, 33 let star, ukradel 80 K in nato pobegnil.

— **Tatvina.** Josipu Bregarju v Vodmatu je danes ponoči ukradel neznan tat iz sobe sreberno uro in sreberno verižico v vrednosti 36 K.

— **V Ameriko** se je odpeljalo danes ponoči z južnega kolodvora 221 oseb. Izseljenci so bili večinoma Hrvati.

— **Koncert društvene godbe** bo dne 13. t. m. pri gosp. Hafnerju Sv. Petra cesti, vstopnina 40 vin. Častiti podporni člani so vstopnine prosti. Začetek ob 8. uri zvečer.

— **Vojaška godba** priredi jutri v Fantinijevi restavraciji koncert.

---

* **Najnovejše novice.** Veliki dijaški nemiri so se primerili na vseučilišču v Turinu. Nekemu profesorju, ki je hotel predavati, so razbili nos. — Na lovu je ustrelil pri Majdanu v Galiciji vitez Starzynski graščaka pl. Kluczinskega. — Zopet svetovna razstava v Parizu bo leta 1911, ker je zapustila zadnja razstave velikanske svote. — Zagrebško gledališče, ki je bilo od zadnjih nemirov zaprto, bo dalo prvo predstavo 22. t. m. — Požar v cerkvi. V leseni kapeli v Astenu pri Düsseldorfu je nastal med službo božjo požar. Tri osebe so zgorele, 14 jih je dobilo smrtne opekline. — Jezik si je odgriznil ter ga pojedel na psihiatrični kliniki na Dunaju neki zbesneli privatni uradnik. — Občinskega sodnika v Varosfalni, Ladislava Kozmo, je ustrelil kmet Büki. Ko so morilca zasledovali, se je ustrelil. — Glad na Ogrskem. V 30 okrajih bereške županije se je pojavil glad.

* **Kardinal Pecci pred sodnijo.** V letih 1860—62 pri zjedinjevanju Italije je bilo tudi rodoljubnejše laško duhovništvo za to, da se papež v blagor domovine odpove posvetne države, s čim bi le pridobil na duhovskem vplivu, približal bi se večnemu tronu in vsi narodi bi gojili več zaupanja v njega. Tudi več kardinalov je bilo zato, tem pa sta najhuje nasprotovala kardinal Antonelli in škof v Perugiji, kardinal Gioacchino Pecci, sedanji papež. Ko so iz njegove nadškofije trije profesorji v alumnatu (prof. Adam Rossi, Gaetano Negroni in Francesco Agostini) tudi podpisali dotično izjavo za predajo Rima, jih je Pecci kratkomalo suspendiral. Ti so se pritožili na državno pravdništvo, ki je pozvalo Peccija, naj se pred sodnijo opraviči radi §§ 268. in 269. kaz. zak. »radi zapeljevanja k zaničevanju državnega reda«. Toda kardinal Pecci je pred sodnijo in tudi pozneje pri prizivnem sodišču v Anconi zatrjeval, da »škof ima pravico v zadevah vere in nravov svariti in opominjati svoje duhovnike« ter je bil oproščen. A kako zvezo ima posvetna oblast papeževa in posest Rima s krščansko vero, bi nam mogel šele sedaj papež razodeti, ko je v tem »nezmotljiv«. — Bili so seveda v cerkveni zgodovini tudi časi, da se laško ljudstvo ni zadovoljilo s tem, zvati kardinale pred sodnijo, temveč prijeli so za orožje zoper papeža, ki je preveč krivično vladal, da se je moral skriti v Angeljskem gradu. Ali zdaj je svet bolj olikan in nobenemu sodniku ne pride na misel, prezentirati papežu poziv k preiskovalnemu sodniku.

* **Ibrahim Beg Redžepašić-Bašagić.** V Sarajevu je umrl predsednik deželne komisije Ibrahim Beg Redžepašić Bašagić. Pokojni je bil zelo spoštovan in izobražen rodoljub, potomec najstarejše plemenitaške mohamedanske rodbine. Služboval je že pod turško vlado kot kajmekam (okrožni predstojnik) ter bil tudi poklican v turški parlament, kjer je stavil na vlado zelo ostro interpelacijo zaradi razmer v Hercegovini, za kar je bilo tačas pač treba izvanrednega možatega poguma. Ko so zasedali Avstrijci Bosno in Hercegovino, poučeval je svoje rojake, naj prijazno sprejemajo avstrijsko vojaštvo, ki hoče prinesti deželi le mir in red. Zato ga je avstrijska uprava rada sprejela za svojega uradnika ter mu poverila predstojništvo v okraju Stolacu, pozneje Konjici, a leta 1883 je postal predsednik pri vakufu za deželno komisijo. Rajnki je bil odlikovan s komturnim križem Franc Jožefovega reda, redom železne krone III. vrste in s turškim redom. Njegov sin je znani pesnik, Savfet Beg Bašagić, profesor v Sarajevu.

* **O umoru Stambulovega** prinaša »Večerna pošta« zelo senzačna razkritja. List ponatiskuje namreč pisma sedanjega bolgarskega ministra notranjih zadev, Aleksandra Ludskanowa, ki jih je pisal leta 1892 kot emigrant iz Rusije nekaterim zarotnikom. med katerimi je bil tudi Šišmanov, sedanji ravnatelj narodne biblioteke. V teh pismih se očividno kuje zarota ter se pripravlja umor Stambulova in Vulkoviča. Denar so dobivali zarotniki od slovanskega komiteja v Rusiji. Obdolženi minister molči na ta razkritja, češ, da se je izreklo od tedaj popolno pomiloščenje. Zakaj pa je bil nedavno na smrt obsojen Halju, slepo orodje zarotnikov?

* **Šola za opice.** Učenci znanega opičnega profesorja Garnerja, ki je preživel 18 mesecev v kletki skupno z opicami, da bi se učil njihovega jezika, so sklenili baje ustanoviti v Calcuti šolo za opice. Dokazati hočejo svetu, da je mogoče opico s pravo vzgojo jako daleč dovesti. V opični šoli bodo mesto knjig lesene kocke, ki bodo imele na vseh šestih straneh v raznih barvah pisane črke in številke. Angleški poročevalec je tako prepričan o dobrem vspehu take šole, da prorokuje, da ne bo dolgo trajalo, ko se bodo celo po evropskih univerzah šopirile indijske opice, kakor so n. pr. dandanes razni nemški »burši«.

* **Troje pregovorov.** »Kadar Francoz najde muho v kozarcu, odrine kozarec tudi s tem, kar je v njem. Če najde Anglež kako muho, vrže jo vun ter izpije pijačo, Nemec pa izpije pijačo z muho vred«. Tako trdi Francoz. Ali Anglež stavi sebe na prvo mesto in Nemec istotako. Vsak hvali svoje kljuse.

* **Kdo ne pozna,** kadar vstane, da ga drape v grlu, kar je večinoma prvo znamenje katarov krhlja in goltanca? Kot najboljše sredstvo od nekdaj že velja rogaška slatina. Če se zmeša s toplim mlekom, blaži kašljavost in napravi olajšave. Rogaška slatina je pravi zaklad za rodbine in bi ne smela nikjer manjkati.

* **Pivci petroleja** so zelo razširjeni v Parizu. Takšen pijanec baje ni razkačen, če se »ga« naliza, kakor alkoholist, temveč le godrnja na ljudi. Zdravniki trde, da petrolej škodljivo vpliva na človeško telo ter so sklenili, da se mora zoper take »pijančke« nastopati z vso eneržijo.

* **Gos po ceni.** Nekje na Ogrskem je kolesar povozil kmetu gos. Pred županom je dejal kolesar, da ponuja kmetu krono kot odškodnino in gos naj si kmet nazaj vzame. Kmet pa je na rekel: »Hočem dve kroni odškodnine in za gos ne maram«. Župan je vzel iz žepa kronco, vzel od kolesarja ponujano drugo ter dal obe kmetiču, sebi pa pustil gos — in vsi so se zadovoljno razišli.

* **Deklica mornar.** V Bristolu je policija prijela mladega matroza, ko je ravnokar prispel iz Sredozemskega morja na neki ladji, kjer je služil za navadnega mornarja. Prepotoval je že trikrat razna morja kot uslužbenec. Ko je prišla nedavno njegova ladja v Aleksandrijo ter se je morala cela posadka dati zdravniško preiskati, spoznalo se je na veliko začudenje sodrugov, da je mladi mornar Gordon — krepka deklica. Ušla je staršem ter oblekla moško obleko, da se tako samostojno preživi.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 12. novembra. Razprava o Körberjevi izjavi glede jezikovnega vprašanja je bila v današnji seji poslanske zbornice dognana. Govorili so najprej nemški nacionalec Novak, Mladoček Hruby in nemški liberalec Funke. Potem je skoro dve uri govoril dr. Herold. Ta je izjavil, da Körberjev včerajšnji govor ni stališča čeških strank prav nič premenil. Čehom je njihova domovina ljubša kakor parlament. Čehi čakajo Körberjevih dejanj, potem bodo videli, če jim kaže odnehati ali ne. Za generalna govornika sta bila voljena Bareuther in Stránsky.

Dunaj 12. novembra. V poslanski zbornici krožijo vesti, da namerava vlada prihodnji teden odgoditi zasedanje drž. zbora, ako se dotlej ne zagotovi, da se brambna predloga pravočasno reši.

Dunaj 12. novembra. Ker je v včerajšnji seji Stein psoval Čehe z ušivci, je danes Zázvorka vprašal predsednika, kako da tega ni grajal, sicer pa izjavil, da Stein Čehov ne more razžaliti. Predsednik se je opravičil, da Steinove psovke ni slišal.

Trst 12. novembra. Tu je bil aretovan neki z Reke semkaj došli tujec, ki je na sumu, da je v Bukureštu umoril neko pevko. Našli so baje pri njem sumljiva pisma, iz katerih izhaja, da je bil član zarote, ki hoče srbskega kralja umoriti.

Praga 12. novembra. Nemško časopisje je z včerajšnjo Koerberjevo izjavo jako nezadovoljno, češ, da se je Koerber popolnoma udal Čehom. Pa tudi češki listi niso zadovoljni, češ, besed so že siti, naj Koerber nastopi z dejanji.

Madrid 12. novembra. V Valdearade so se zgodili veliki nemiri zaradi iztirjavanja užitnine. Prišlo je do boja z orožniki; mnogo izgrednikov je bilo ranjenih, neka žena pa ubita.

Borzna poročila.

Dunajska borza

dne 12. novembra 1902.

Skupni državni dolg v notah	101·—
Skupni državni dolg v srebru	100 80
Avstrijska zlata renta	120·60
Avstrijska kronska renta 4%	100·85
Ogrska zlata renta 4%	120·50
Ogrska kronska renta 4%	97·50
Avstro-ogrske bančne delnice	1566·—
Kreditne delnice	665·75
London vista	239·17½
Nemški državni bankovci za 100 mark	116·95
20 mark	23·41
20 frankov	19·07
Italijanski bankovci	95·10
C. kr. cekini	11·33

Žitne cene v Budimpešti

dné 12. novembra 1902.

Termin.

Pšenica	za	april	„ 50 „	„	7·44
Rž	„	april	„ 50 „	„	6·48
Koruza	„	maj	„ 50 „	„	5·74
Oves	„	april	„ 50 „	„	6·30

Efektiv.

Mirno, nespremenjeno.

„Henneberg-svila“

— je pristna, ako se naroča naravnost pri meni — za bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 60 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakomur franko in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošiljajo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg (17—9)
Seiden-Fabrikant (ausl. k.u. k. Hofl.), Zürich.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 9. novembra: Jakob Markelj, črevljar, 26 let, Sodnijske ulice št. 5, jetika.

Dne 10. novembra: Fran Sever, stolarjev, sin, 6 mes., Konjušne ulice št. 1, želodčni in črevesni katar.

V deželni bolnici:

Dne 5. novembra: Helena Kristan, branjevka, 49 let, krvavenje možgan.

Dne 6. novembra: Marjeta Žagar, gostija 59 let, spridenje srca.

V hiralnici:

Dne 7. novembra: Ulrich Kovačič, dninar, 51 let, otrpneje srca.

Dne 8. novembra: Marija Sitar, kajžarica, 69 let, ostarelost. — Feliks Sadagna, dninar, 57 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m. Srednji zračni tlak 736·0 mm.

Nov.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura °C. v	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah
11.	9. zvečer	739·7	7·1	sl. jug	oblačno	0·0 mm.
12.	7. zjutraj	740·1	6·5	sl. svzhod	oblačno	
"	2. popol.	740·1	8·4	sl. sever	oblačno	

Srednja včerajšnja temperatura 7·6°, normale: 4·6°.

Aleksander Malitsch, Avgusta pl. Borota, Simeon vitez Borota pl. Budabran, c. in kr. topničarski polkovnik, in **Raoul Malitsch** naznanjajo vljudno najglobokeje ganjeni, da je njih najplemenitejša, najdražja mati, oziroma tašča in stara mati, gospa

Marija Malitsch
rojena baronica Herbert

po kratki, premučni bolezni danes zjutraj ob 8. uri blaženo zaspala.

Bila je zadnja svojega rodu.

Toli ljubljena pokojnica bo v četrtek, dne 13. novembra, ob 3. uri popoludne iz hiše žalosti v Šelenburgovih ulicah št. 5, k sv. Krištofu k večnemu počitku prepeljana. (2802)

Sv. zadušne maše se bodo darovale v več cerkvah.

Darovi vencev se po želji pokojnice hvaležno odklanjajo.

Ljubljana, dne 11. novembra 1902.

Pogrebni zavod Frana Doberleta.

Fran Meden

Marija Meden rojena Dolenc

Begunje pri Cerknici *Ljubljana*

poročena. (2804)

Ljubljana, dne 12. novembra 1902.

Hišnica se takoj sprejme.

Vpraša se na **Kuhnovi cesti štev. 23, I. nadstropje.** (2787—2)

Na lovu na Rožniku

so bili v četrtek **izgubljeni trije majhni, rumeni jazbičarji.** — Kdor jih dobi, naj jih proti primerni nagradi odda na **Franca Jožefa cesti št. 5, v komptoarju** (v pritličju) **pri g. Jos. Pleiweisu.** (2791—2)

2786 **Veliko denarja!** (2)

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti osebe vsakega stanu (kot postranski zaslužek). Natančneje pod „Reell 118" na Annoncen-Abteilung des MERKUR, Stuttgart, Schickstr. 6.

Mejnarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetniška razstava.

Senzačno, poučno in izobraževalno.

Odlikovana na vseh svetovnih razstavah.

Samo do sobote, 15. novembra, razstavljeno:

Tretje potovanje po sliko viti

francoski Švici.

Nihče naj ne zamudi posetiti to velezanimivo serijo. — Vidi se tudi spomenik, kjer je napravil Luccheni atentat na cesarico Elizabeto.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2801)

Gospod

se vsprejme na stanovanje in hrano Krakovski nasip štev. 18, pri Sv. Jakoba mostu. (2793—2)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osobni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osobni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Marijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osobni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osobni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoludne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Išl, Aussee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osobni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoludne osobni vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijine vare, Plzen, Budejevice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zell ob jezeru, Lend-Gastein, Ljubno, Celovec, Št. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoludne osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osobni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla, črez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osobni vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m popoludne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Cihod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10 uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 6 m dopoludne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Novost

v Ljubljani!

Jako dobro znana, od l. 1870 obstoječa trgovina s perilom

Adolf Neurath nasl.

je v udobnost sl. občinstva in radi splošnega zahtevanja priredila v hotelu „pri Slonu"

razstavo

kolekcije perila za balo.

Velecenjeno občinstvo se vljudno vabi, da si blagovoli taisto ogledati. (2803—1)

Samo kratek čas!

Poslovodja: **Albert Engel.**

Nova trgovina.

Usojava si vljudno naznaniti, da sva otvorila začetkom t. m. popolnoma novo urejeno

trgovino z manufakturnim blagom

na Sv. Petra cesti št. 4.

Priporočujoča se za obilni obisk, zagotavljava za solidno in točno postrežbo ter bilježiva z odličnim spoštovanjem

Kotzbek & Kostevc.

(2763—4)

Cene najnižje. — Samo pristno blago.

Perje za postelje in puh

priporoča **po najnižjih cenah**

F. HITI (2389—4)

Pred škofijo štev. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr., se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Mariji pomagaj" M. Leustek-a in v lekarni Ubald pl. Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo.

Schweinfurt, dné 11. februvarja 1899.

)2208—10) **L. Kres,** mlekarija.

Zimska pivopivnica pivovarne J. Kosler & Co.

V nedeljo, 16. novembra

velik vojaški

KONCERT.

Poleg zajamčeno pristnih istrijanskih in dolenjskih **vin,** kakor tudi **rebule, cvička, sladkega mošta, vseh vrst vin v steklenicah in najfinejših likerjev,** točilo se bode tudi znano in obče priljubljeno **marčno dvopivo** iz pivovarne gg. **J. Kosler & Co.** ter skrbelo za ukusna **mrzla in gorka jedila** ob zmernih cenah in najpazljivejši postrežbi.

Nahajajoči se salonski prostori so posebno pripravni za prireditev plesov, ženitovanj, društvenih veselic in slavnostij vseh vrst, mej tem ko je za klube, društva in družbe na razpolago elegantna in udobno opremljena posebna soba.

Prevzemajo se naročila na obede, večerje za ženitovanja in druge priložnosti.

Za mnogobrojen obisk prosi z velespoštovanjem

Marija Erbežnik, restavraterka.

(2757—2)

Išče se v bližini sv. Jakoba trga

stanovanje

s 4—6 sobami in pripadki za takoj ali za 1. februvar.

Ponudbe na **Bergant nasl., sv. Jakoba trg št. 6.** (2714—3)

Gozdar

išče službe.

Jakob Dobovšek (2800)

Mala vas štev. 26 pri Ljubljani.

Ribarstvo

bistriške graščine v Ljubljanci od izvirkov do Jamnikovega jarka, da se za dobo deset let v najem. (2764—2)

Pismene ponudbe sprejme dr. Fran Vok, c. kr. notar v Ljubljani, Miklošičeve ul. 24.

Velika vinska klet

se odda v najem s 1. majem 1903 v Spodnji Šiški št. 66. (2762—2)

Več se izve v gostilni „pri združenju" v Spodnji Šiški.

Poskusite

J. Klauer-jev „Triglav"

naravni rastlinski likér:

Ogreva in oživlja želodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-223)

Edini založnik in imetnik:

Edmund Kavčić v Ljubljani.

Restavracija Fantini

Gradišče štev. 2.

Jutri v četrtek, 13. novembra t. l.

se nastavi slavno

plznsko zimsko pivo

iz meščanskega pivovara v Plznu

(„Prazdroj")

ustanovljeno leta 1842, — pri čemer se bo vršil

Koncert na godala

ki ga bo izvajala

vojaška godba c. in kr. pešpolka št. 27 kralj Belgijcev.

Vstopnina 60 vin. — Začetek ob 8. uri zvečer.

K mnogobrojnemu obisku vljudno vabi

S. Fantini.

(2799)

Velika zaloga

telovadnih čevljev

s kaučuk podplati za dijake.

Cena: od št. 34 do 37 . . . . **K 1·80**
za moške „ „ 43 „ 46 . . . . „ **2·30**
kakor tudi velika izbera **gumastih galoš** iz najboljših ruskih, angleških in avstrijskih tovarn.

Za dečke in deklice od št. 29 do 34 **K 2.20.**

Za gospe in gospode **najnižje cene.**

Prekupovalci dobijo primeren popust. Vsakovrstne komodne čevlje iz usnja in klobučevine.

Ivan Kordik (2365-14)

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 10—14.

Proti nedostajanju apetita

želodčnemu bolu, slabemu in **pokvarjenemu želodcu** imajo **gotov vspeh** splošno preizkušene

Kaiser-jeve karamele iz poprove mete.

V zavojih po **20** in **40 vin.**

Zaloge imajo v Ljubljani: Orlova lekarna poleg železnega mostu, deželna lekarna pri Mariji Pomagaj Milana Leustek-a in Ubald pl. Trnkóczy. — V Novem mestu: lekarnar S. pl. Sladović. b (2560—2)

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ivan Tavčar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.